

**โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน**

1. หน่วยงานรับผิดชอบ

1.1 หน่วยงานหลัก มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ

1.2 หน่วยงานบูรณาการ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/ นโยบาย

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม

2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท 15 พลังทางสังคม

 ประเด็นแผนย่อย 4.1.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

2.4 นโยบายหลักด้านที่ 1 น้อมนำแนวทางพระราชดำริและ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

3. หลักการและเหตุผล

โครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เกิดขึ้นตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำเอาแนวพระราชดำริไปพัฒนาต่อทั่วประเทศ หลักการพัฒนามุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาให้สอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ในท้องถิ่นนั้นๆ ใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่ายและประหยัด สามารถนำไปปฏิบัติได้เอง แล้วกระจายไปสู่ท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ เกิดการพัฒนา พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หลักการดำเนินงานเป้าหมายเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ตลอดจนพื้นที่ทำกินเพื่อให้ราษฎรอยู่รอด พอเพียงในสภาพภูมิสังคมสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน การขับเคลื่อนโครงการเริ่มต้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจาก จังหวัดน่านมีความสำคัญทางภูมิศาสตร์ เป็นต้นน้ำน่านที่เป็นหัวใจสำคัญของระบบน้ำในประเทศไทย (ร้อยละ 45 ของแม่น้ำเจ้าพระยา) โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน รวม 15 อำเภอของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอสองแคว ท่าวังผา เฉลิมพระเกียรติ บ่อเกลือ เชียงกลาง สันติสุข แม่จริม เวียงสา นาน้อย นาน้อย นาน้อย บ้านหลวง เมืองน่าน ภูเพียง พุงช้าง และอำเภอบัว

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่สำคัญเชิงภูมิศาสตร์ เพราะเป็นต้นน้ำน่านที่เป็นหัวใจสำคัญของระบบน้ำในประเทศไทย (ร้อยละ 45 ของแม่น้ำเจ้าพระยา) ทั้งนี้ ทุกฝ่ายจึงต้องให้ความร่วมมือในการแก้ปัญห การบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำ ที่เปลี่ยนจากป่าเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดและทำไร่เลื่อนลอยของเกษตรกร โดยการ ให้ความรู้ และการสร้างความรับรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ให้เกิด การผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นอีกหนึ่ง ภารกิจสำคัญของ ส.ป.ก.

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน (ส.ป.ก.น่าน) ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือกับจังหวัดน่าน และประธานคณะทำงานโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ ในการร่วมพัฒนาในฐานะ คณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการปิดทองหลังพระฯ ตามคำสั่งจังหวัดน่าน ที่ผ่านมาได้ปรับแผนงาน

งบประมาณปี พ.ศ. 2553 สนับสนุนโครงการปิดทองหลังพระฯ โดยดำเนินการในพื้นที่ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบัว อำเภอกุเวียง อำเภอนิลมณี อำเภอบ้านหลวง อำเภอท่าวังผา อำเภอสันติสุข อำเภอเชียงกลาง อำเภอเวียงสา และอำเภอเมืองน่าน ตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และเป้าหมายของโครงการ โดยวิธีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการกระตุ้นให้ข้าราชการและประชาชนน้อมนำแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเผยแพร่สู่ทุกชนบท ทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ วิกฤตน้ำ วิกฤตอาหาร วิกฤตพลังงาน และวิกฤตภาวะโลกร้อน โดยยึดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาในทุกขั้นตอนของการดำเนินตามโครงการปิดทองหลังพระฯ มีเจตนารมณ์แนวทางการดำเนินการและกิจกรรมร่วมมือ โดยมีความคาดหวังว่าวันหนึ่งพื้นที่ที่ขยายออกไปท้ายที่สุดก็จะประสานเป็นพื้นที่เดียวกันธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ประชาชนน้อมนำพระราชดำริไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อการบูรณาการองค์ความรู้ของ รัชกาลที่ 9 ตามแนวพระราชดำรินี้ 6 มิติหลัก ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ดำเนินการร่วมกันโดยยึดพื้นที่เป้าหมายเป็นสำคัญ

4.2 เพื่อน้อมนำหลักการทรงงานของ รัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางหลักในการร่วมดำเนินงานโครงการปิดทองหลังพระฯ ตลอดจนพิจารณาความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

4.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้การนำแนวพระราชดำรินี้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

5. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 40 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

7. วิธีดำเนินการ

7.1 สำรวจความต้องการของเกษตรกร

7.2 ประสาน สำรวจพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ

7.3 ฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 40 ราย

7.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้ารับการอบรม จำนวน 40 ราย

7.5 คัดเลือกเกษตรกรตัวอย่างและสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน 1 ราย

- 7.6 ส่งเสริมกิจกรรมปลูกไม้เศรษฐกิจ ประกอบไร่นา จำนวน 40 ราย 40 ไร่
- 7.7 การรายงานผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ Google sheet
- 7.8 การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม
- 7.9 การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ/ผลสำเร็จของเกษตรกรผ่านทางเอกสารและสื่อออนไลน์เป็นต้น
- 7.10 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัด/ส่วนกลาง

8. ตัวชี้วัด

8.1 เชิงปริมาณ

- เกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ จำนวน 40 ราย

8.2 เชิงคุณภาพ

- เกษตรกรเป้าหมาย น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

8.3 ผลสัมฤทธิ์

- ร้อยละ 60 ของเกษตรกร มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

10. งบประมาณ

จำนวน 920,190 บาท

11. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

12.1 เกษตรกรมีการพัฒนาตนเอง และแปลงเกษตรกรตามแนวพระราชดำริ ทำให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

12.2 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติได้สามารถทำการเกษตรอย่างถูกวิธี โดยไม่ทำลายป่าซึ่งเป็นป่าต้นน้ำสำคัญของจังหวัดน่าน

12.3 เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเกษตรกรด้วยกัน เกิดเป็นเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน

12.4 มีการน้อมนำหลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานโครงการ ทำให้สามารถเข้าถึงและช่วยเหลือเกษตรกรได้